

Шевченко Т. М.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ПОРТРЕТНИЙ ЕСЕЙ «ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ: МІЖ ІМПЕРІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ» І ПОРТРЕТНИЙ НАРИС «ТАЄМНИЙ АГЕНТ МИКОЛА ГОГОЛЬ» ПЕТРА КРАЛЮКА: ДИСКУРС КРИЗЬ ПРИЗМУ ДІАЛОГІЧНОСТІ

У статті проаналізовано портретний есей «Таємний агент Микола Гоголь» і портретний нарис «Іван Котляревський: між імперією та Україною» Петра Кралюка на рівні персонаж / персонаж і на рівні персонаж / автор. Окремим учасником цього «діалогу» виступає сам письменник, історик і філософ за фахом, белетрист і есеїст за покликанням, який створює авторські твори-портрети двох видатних українців-літераторів, намагається збагнути специфіку їх свідомості в непростих умовах буття в імперській Україні початку-середини XIX століття. Звертається увага на той факт, що названі твори є частиною мегатексту Петра Кралюка, уся творчість якого присвячена певним постатям української історії, що реінтерпретовані в белетризований, есеїстичний, науково-популярний спосіб. Доводиться, що тексти, винесені в заголовок статті, являють собою своєрідний діалог двох українців Івана Котляревського і Миколи Гоголя – творчих особистостей, котрі опинилися в ситуації непростого вибору через політичні обмеження, і чинники їх самоідентифікації здійснювалися з огляду на власні можливості, прагнення, цінності і життєві обставини. Разом з тим, автор есею й нарису у своєрідний спосіб вступає в діалог з ними обома, пропонуючи своє бачення обставин здійсненого ними вибору, до-осмислюючи чи переосмислюючи відомі факти минулого, якими він володіє. Це дає підстави стверджувати, що діалогічність як художня практика Петра Кралюка, письменника та історика, есеїста і документаліста, стає інструментом текстової організації названих творів. Автор багато приділив уваги сучасній інтерпретації відомих постатей минулого з огляду на процеси постмодерну, запропонувавши власний варіант їх місця і ролі в історії та літературному процесі, вступивши з ними у своєрідний творчий діалог і залучивши до цього діалогу сучасного читача.

Ключові слова: діалог, Петро Кралюк, Микола Гоголь, Іван Котляревський, есей, нарис, постмодерн, жанр, мегатекст, самоідентифікація.

Постановка проблеми. Численні варіації есеїстичної творчості сучасності спонукають до дедалі глибшого осмислення цього виду художніх практик. Есей, який сам собі слабко вписується в різноманітні класифікації і реєстри, легко долає межі впливу, часто займаючи проміжні позиції у словесності. Ідеться про твори, царина побутування яких виходить винятково за межі літературної творчості і проникає в інші гуманітарні дискурси, тим самим заповнюючи певні лакуни, стаючи підґрунтям загальнофілософських рефлексій, що властиво епосі постмодерну. Тож есеї, створені літераторами, котрі активно працюють і в інших галузях гуманітаристики, наприклад, філософії, соціології, культурології, історії, викликають особливий інтерес, прикметний і з наукового погляду. Саме такими є портретні нариси та есеї Петра Кралюка – письменника, науковця, автора численних праць з історії, філо-

софії, політології, літературознавства. Науковий ступінь доктора філософських наук не став на заваді особистих захоплень автора літературою, наслідком чого стала серія історичних романів митця, зокрема «Шестиднев або Корона дому Острозьких», «Княжими шляхами Волині. Віднайдження раю», «Сильні та одинокі», «Блага вість од княгині Жеславської. Історія Пересопницького Євангелія», «Данило Острозький: образ, гаптований бісером» тощо. Окремий пласт літературних зацікавлень Петра Кралюка – есеїстика та нарисистика, яку складно уналежнити до якоїсь однієї галузі гуманітарного знання. Есеї-портрети і нариси-портрети Петра Кралюка, присвячені видатним діячам минулого, неабияк цікаві і прихильникам сучасної української літератури, і представникам критики і літературознавства, і культурологам, і історикам також. Ідеться про твори «Таємний агент Микола Гоголь», «Іван Кот-

ляревський: між імперією та Україною», «Тарас Шевченко: незауважене» тощо. У творчому доробку Петра Кралюка мають місце і есеї, присвячені історичним діячам, цікаві літературними засобами їх утілення: Ярославу Мудрому, Богдану Хмельницькому, Мелетію Смотрицькому, Володимиру Васильковичу тощо. Цілком очевидно, що портретування є наочною прикметою ідіостилу Петра Кралюка, реалізованого чи то у власне літературний, чи то есеїстичний (з пануванням рефлексивних практик), чи документально-нарисовий спосіб. Відтак «творчі біографії», «романі-реконструкції», «ретроромани», «белетризовані біографії», біографічні есеї є частиною мегатексту Петра Кралюка про роль особистості в українській історії, котрий проявляється в різних з жанрового погляду творах, однак із використанням близьких чи тотожних художніх технік і практик. Одними з них є діалогічні практики, аналізу яких ми і присвячуємо чинну статтю.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Творчість Петра Кралюка тільки-но стає предметом системного наукового осмислення в літературознавстві. Між тим праці П. Білоуса, Г. Насмінчук, І. Приліпка, Р. Харчук, А. Чмиря, О. Мізінкіної, О. Глотова [3] розширюють горизонт наукового сприйняття творів волинського історика і письменника. Проте поодинокі відгуки та рецензії дослідників не створюють цілісного уявлення про творчість цього автора, тож чинна стаття покликана розширити це поле літературно-критичної оцінки.

Прийоми діалогічності в літературі вивчаються здавна. Праці М. Бахтіна, В. Фашенка, Н. Шляхової, Н. Малютіної, Н. Астрахан, Л. Мацевко-Бекерської, Н. Шумило[4] вже давно стали класикою літературознавства. Зокрема, Н. Шляхова досліджувала природу діалогічних відносин між текстом як предмет пізнання і контекст осмислення, у якому проявляється роль «третього» – своєрідного «наадресата, який нібито володіє істиною з відстані часу» [4, с. 7]. Разом з тим, викликають інтерес і новітні підходи до розуміння ведення діалогу в митців. Так, на думку О. Анхима, доцільно говорити про інтерсуб'єктний та міжтекстовий діалоги як основу будь-якого літературного твору. Дослідник вважає, що «дослідження діалогічності на рівні автор / автор виводить діалогічне розуміння творчості на принципово інший, вищий щабель, де роль «Іншого» приймає на себе об'єктивований текстом суб'єкт, що, зрештою, розширює можливості інтерпретації тексту» [1, с. 120].

Метою статті є аналіз прийомів портретування в контексті діалогічності у творах «Темний агент Микола Гоголь» та «Іван Котляревський: між імперією та Україною». Перший твір ми позиціонуємо як портретний есей, другий – як портретний нарис. На нашу думку, у першому тексті автор менше апелює до документальних джерел і фактів, залишаючи місце власній інтерпретації подій, залучаючи читача до цієї співтворчості. Тоді як у другому творі документальний складник є більш виваженим, у ньому автор, інтерпретуючи ті чи ті факти минулого, спирається виняткового на них і лише на їх підставі задає вектор для до-осмислення, тоді як перший текст значною мірою побудований на підґрунті авторських припущень, імовірних дій. У цьому сенсі нам близькі ідеї С. Остапенка: «В есе функціональне навантаження художньо-естетичного компонента є значно більшим, порівняно з нарисом. Звідси – ще декілька принципових відмінностей нарису від есе... Важливим жанротворчим чинником у цих жанрових формах є смислотворча активність автора й читача. У *нарисі* читач прагне до *розуміння*, оскільки публіцист орієнтований на *переконання*. На відміну від нього, *есеїст* не переконує і не констатує, він запитує, грає і провокує на діалог засобами самої мови, апелюючи до механізмів уяви і ціннісних установок читача. Отже, автор есе провокує читача на *емпатію*, внаслідок чого читач не лише *розуміє*, але й *переживає* інформацію тексту» [Курсив авторський. – Т. Ш.] [8, с. 8–9].

Виклад основного матеріалу. Нариси «Іван Котляревський: між імперією та Україною» та «Темний агент Микола Гоголь» являють собою особливий діалог автора з двома видатними літераторами минулого крізь призму сучасної оптики. Обидва герої творів – постаті амбівалентні: вони писали про Україну та водночас служили ворожій до неї імперії. А звідси – їхній внутрішній діалог, неартикульований, але наявний у створених ними рукописах, проаналізованих автором. Характерно, що І. Котляревський (1769–1838) зміг реалізуватись саме як український літератор, тоді як М. Гоголь (1809–1852) став заручником зовнішніх обставин, котрі спричинили розірваність його з національним підґрунтям. Загалом інтерес П. Кралюка до цих двох ключових майстрів слова пояснюється тим, що І. Котляревський є зачинателем нової української літератури, а М. Гоголь – один із найвидатніших представників «української школи» в тогочасній імперії, представник російськомовного українського письменства того часу.

Портретні нариси актуалізують значення їхньої творчої спадщини як для українців, так і розвитку літературного процесу того часу. Відповідно обидва класики, на думку П. Кралока, вирізняються народоцентричністю (хоч часом і приглушеною), яку імперія перманентно намагалася знищити, зробивши літераторів залежними від її впливу.

У цьому сенсі показовими є слова самого автора портретних нарисів в одному зі своїх інтерв'ю про цих українських митців слова XIX ст. П. Кралою зауважує, що «Іван Котляревський та Микола Гоголь, якому я також присвятив чимало дослідницької уваги, були земляками і, хоча Котляревський був старшим за Гоголя аж на 40 років, жили вони досить тривалий час в одну епоху. Але ж які полярні протилежні життєві історії! Іван Котляревський, звісно ж, служив (...) імперії (як і Гоголь), але залишався в Україні, як то кажуть, “і душею, і тілом”» [2]. Тобто двоє класиків дійсно мали багато спільного (обоє народилися на Полтавщині, за періодом належали до нової української літератури, так чи інакше працювали на загарбницьку державу, водночас пам'ятаючи про свою націю), але між ними є й відмінності. І. Котляревський творив саме рідною мовою, здійснив революцію в письменстві, працював на його оновлення, утвердивши «Енеїдою» літературну мову, тож історія нової української літератури починається з нього. Іншим виявився творчий шлях М. Гоголя: письменник обирає чужу мову як інструмент відтворення ментальності рідної йому Батьківщини, землі героїчного козацького минулого. Але така національна жертва потребувала значних зусиль, надломлюючи його. Тому останні роки життя цього класика позначені важким психічним станом та ранньою смертю (у 42 роки), про що йдеться у названому творі.

На нашу думку, обидва твори відображають своєрідний діалог між двома літераторами. Предмет цієї «комунікації» – служіння й прислужництво, творчість і покликання, прихильність і відступництво, приналежність і відречення національному еству.

Цей діалог, на нашу думку, віддзеркалюють заголовки обох творів. Діалогічний код прочитання міститься на паратекстуальному рівні назв. У творі про М. Гоголя («Таємний агент Микола Гоголь») у його назві акцентовано на секретному житті представника «української школи», прихованості, подвійності. Можливо, на тому, що те, що лежить на поверхні його авторської свідомості, оприявлене в художніх творах, аж ніяк не корелює з тим, що занурене глибоко у свідомості, було

предметом пошуків і блукань. Цей письменник XIX ст. виявляється не тільки автором, а й важливим гравцем політичної імперської гри. П. Кралою висуває версію, що М. Гоголь був завербований таємною поліцією (найімовірніше, агентом, журналістом і літератором Фаддеем Булгарініним (1789–1859)), що суттєво змінило його життя в матеріальному сенсі на краще. Також завдяки цим зв'язкам класик мав змогу успішно видавати свої твори, оскільки перший відгук на збірку «Вечори на хуторі біля Диканьки» (1829–1832) був надрукований саме в газеті його вербувальника Ф. Булгаріна. П. Кралою розповідає, спираючись на доступні для нього джерела, про цю маловідому сторінку життя М. Гоголя, дозволяючи собі в окремих випадках відійти від суворих законів документалістики і зануритися в рефлексії і ментативи довкола цього, тож есеїстичне начало цього твору дається взнаки. Відтак лексеми «таємний», «агент» посилюють увагу читача до об'єкта портретування, і водночас стають дороговказом Кралокового обґрунтування Гоголевої ментальної роздвоєності.

Діалогічним за будовою є й заголовок про іншого українського класика – І. Котляревського («Іван Котляревський: між імперією та Україною»). Знову ж для ще одного літератора з Полтавщини, як і для М. Гоголя, характерна амбівалентність: співіснування належності до рідної землі та праці на благо імперії (агентської, чиновницької, військової). Прийменник «між» у заголовку портретного нарису П. Кралою загалом вказує на межовість соціального і творчого буття тогочасних письменників, які, народившись на території України, перебували в складі чужої держави. Прикметно, що в назві твору про І. Котляревського «імперія» написана з малої літери, а «Україна» – з великої. У такий спосіб підкреслено антитетичність буття людини в той час: з одного боку, монархічна держава як тимчасове явище, на яку майстри слова мусили тоді зважати, а з іншого боку – їхня Батьківщина, зв'язок з якою вони все ж таки не розірвали. Як бачимо, обидва заголовки у творах П. Кралою демонструють амбівалентність тогочасного становища літераторів, які, щоб творити, повинні були постійно балансувати між реаліями і прагненнями, між соціальним буттям і творчим покликанням.

Слід наголосити, що своєрідний умовний діалог між класиками XIX ст. відбувається на сторінках «Іван Котляревський: між імперією та Україною». Дослідник пише про те, що обом майстрам слова була притаманна подвійність «між служін-

ням імперії, лояльністю до неї й неприкаяною любов'ю до своєї «малої батьківщини» – України. Правда, якщо в Котляревського ця подвійність була відносно тихою, то в Гоголя вона знаходила вияв у «двоєдушші», драматичних колізіях» [6, с. 161]. Коли представник «української школи» тільки починав свої перші кроки в літературі, то автор «Енеїди» (1798, 1842) вже був доволі відомим у межах імперії. Відповідно деякою мірою М. Гоголь міг орієнтуватися на свого попередника – І. Котляревського, також звертаючись до українських реалій. Діалог між ними не прямий, а опосередкований – на рівні життєвої долі та творчості. Це ключове питання полягає в їхній реалізації саме як українських митців: що вдалося І. Котляревському, що не зміг М. Гоголь. Два вищевказані майстри слова увиразнюють внутрішній конфлікт – як писати, коли в тобі співіснують два діаметрально протилежні поняття: тихий рідний куточок і шум імперської «величі». Власне їхнє життя і було діалогом та спробою розв'язати цю проблему.

Підкреслимо, що в «Таємному агенті» найбільшим за обсягом розділом (32 сторінки) є «Тексти і контексти». У ньому йдеться про зв'язок повісті «Тарас Бульба» (1835) М. Гоголя з іншими творами про козаків і козацьку добу. Але найбільшу увагу привертає зауваження автора есею про те, що представник «української школи» «знав «Енеїду» Котляревського – про це свідчать “диканські” повісті» [7, с. 25]. У такий спосіб діалог між двома класиками за посередництва написаних ними творів дійсно відбувався. Їхні рукописи відобразили в собі потяг, інтерес та любов до Полтавщини, а також неоднозначне ставлення до козацтва (сполучення в них свавільності і героїчності). Цілком можливо, що таке незвичне внутрішнє співіснування в січовиків якраз і розкривало схожу подвійність обох письменників XIX ст. І. Котляревський та М. Гоголь, описуючи вільне і сповнене небезпек життя козаків, відшукували в минулому ту автономію, якої їм самим та їх рідній землі бракувало. Ці автори рефлексували, з чим саме зіштовхнулися їхні героїчні предки, унаслідок чого незалежність було втрачено. Зрештою, якщо обох майстрів слова всюди оточувала імперія, одним із небагатьох явищ, на які вона не могла вплинути, залишалась історія. Хоч і з гумором та обережністю, але двоє літераторів XIX ст. зверталися до козацького періоду, знайомлячи з ним сучасників. Це пов'язано з тим, що надія на відродження своєї землі (а ширше країни) могла вирости звідти.

Прикметно, що діалогічні практики в портретуванні даються взнаки і безпосередньо в кожному тексті зосібна. Один із їх проявів – осмислення ролі й місця тої чи тої постаті, її амбівалентної позиції чи буття в певний період української історії крізь призму творчості. «Твори – це зашифрована біографія автора. Просто треба їх розшифрувати» – говорить автор, і пропонує свою есеїстичну версію такого розшифрування. Ракурсом дешифрування стають власне твори митців, з якими ведеться своєрідний авторський діалог. Для І. Котляревського такими інструментами діалогізації стають «Наталка Полтавка» та «Енеїда», для М. Гоголя – повість «Тарас Бульба». Огляд «Енеїди» у нарисі відбувається як діалог І. Котляревського та Вергілієм з акцентом на українські реалії кінця XVIII ст.: ракурс висвітлення цієї теми в П. Кралука обертається довкола трагедійно-бурлескної природи твору, самого інтересу до козацтва, відродження Запорізької Січі, знищеної Катериною II. Аналіз «Наталки Полтавки» П. Кралуком здійснюється з огляду на інтерпретацію чинного сюжету та художніх особливостей твору та цих же аспектів у тексті, що передувало «Наталці Полтавці» – драмі «Козак-віршотворець» О. Шаховського. Автор нариса про вищевказаного класика XIX ст. звертає увагу на те, що в п'єсі про Наталку, «яка стала запереченням «Козака-віршотворця», «високий» імперській ідеї протиставлена природність, (...) мові імперії протиставлена жива українська мова, служінню царю просте людське щастя, «згода в сімействі» [5, с. 230]. У такий спосіб І. Котляревський виступив захисником національної самобутності, представники якої, навіть перебуваючи в складі іншої держави, не бажали розчинятися в ній. Українцям тепле родинне життя було ближчим, ніж ідеологічне служіння.

Подібний ракурс ключового твору письменника здійснено і в есеї «Таємний агент Микола Гоголь». На думку П. Кралука, саме повість «Тарас Бульба» яскраво увиразнює творчу діалогічність М. Гоголя як одночасного представника «української школи» і російськомовного письменства. О. Костюченко так оцінив задум есеїста та його реалізацію: «Висловлено сміливі припущення щодо біографії самого Гоголя. Ставиться ціла низка питань про внутрішні інтенції автора повісті; прискіпливий текстуальний аналіз подекуди наштовхує на суперечливі висновки – втім, саме в цій непрямолінійності можна добачати глибину і життєздатність гоголівського твору» [5].

Численні спроби інтерпретації тексту про козака, «що несе Вітчизну у серці своїм», лише

підкреслюють закодовану М. Гоголем двоплановість цього персонажа і амбівалентність мислення автора, що створив його. Образ Тараса Бульби переважно сприймається позитивно, адже цей головний герой готовий віддати життя за ті ідеали, яким служить (православна віра та свій цар). Однак січовик суворо ставиться до власної жінки, схиляє запорожців для переобрання кошового отамана, вбиває свого молодшого сина Андрія за зраду. У такий спосіб Бульба не виглядає однозначно: його героїчна натура, звісно, закарбовується у свідомість українців-борців, проте це аж ніяк не знімає питання про його батьківські почуття, наприклад. Автор «Таємного агента» пише про те, що в тексті повісті майстра слова XIX ст. «маємо вираз глибокого внутрішнього конфлікту письменника. Цей конфлікт мав соціальну природу – двоїстість становища малоросійського дворянства, до якого належав Гоголь. Його представники вагалися між лояльністю до верхньої влади (...) імперії та українським автономізмом» [7, с. 183]. Тобто «Тарас Бульба» є такою собі грою літератора, своєрідною одою служіння імперії та водночас висміювання її. Надмірна серйозність образу Бульби та історичного тла тексту з часом переростає в гротеск, адже повість

М. Гоголя постійно набуває все нових і нових інтерпретацій. Сам факт наявності двох редакцій «Тараса Бульби», різних за ідейним спрямуванням (перша редакція – проукраїнська, тоді як друга – проімперська), на думку есеїста, вказує на складний внутрішній діалог його творця, схильного до сумнівів під впливом зовнішніх обставин і внутрішнього національного сум'яття.

Отже, два проаналізовані тексти являються собою своєрідний діалог двох українців – творчих особистостей, котрі опинилися в ситуації непростого вибору, і кожен його здійснив з огляду на власні можливості, прагнення, цінності й життєві обставини. Разом з тим, автор есею і нарису у своєрідний спосіб вступає в діалог з ними обома, пропонуючи своє бачення обставин здійсненого ними вибору, до-осмислюючи чи переосмислюючи відомі факти минулого, якими він володіє. Можемо сказати, що діалогічність як художня практика П. Кралюка, письменника та історика, есеїста і документаліста, стає інструментом текстової організації. Автор багато приділив уваги сучасній інтерпретації відомих постатей минулого, запропонувавши власний варіант їх місця і ролі в історії та літературному процесі, вступивши з ними у своєрідний творчий діалог і залучивши до цього діалогу сучасного читача.

Список літератури:

1. Анхим О. Діалог авторів як універсальний механізм виникнення нового у процесі художньої творчості. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 3. Т. 3. С. 116–120.
2. Відомий письменник Петро Кралюк розповів про свою нову книжку про Івана Котляревського. *Житомир-Онлайн*. 2021. 20 жовтня. URL : <https://zhitomir-online.com/podiyi/121741-vidomyy-pysmennyk-petro-kralyuk-rozproviv-pro-svoyu-novu-knyzhku-pro-ivana-kotlyarevskogo.html> (дата звернення: 30.09.2023).
3. Глотов О. Конан Дойл з Острога. З приводу книги Петра Кралюка «Таємний агент Микола Гоголь, або Про що розповідає «Тарас Бульба»: нарис». *Studia methodologica*. 2016. Вип. 42. С. 103–107.
4. Діалог і діалогічність в українській літературі XIX–XXI ст. / Н. М. Шляхова [та ін.]; за заг. ред.: Н. П. Малютіна; ОНУ імені І. І. Мечникова. Одеса, 2013. 287 с.
5. Костюченко О. «Таємний агент Микола Гоголь...». *День*. 2016. 01 липня. № 113–114. URL : <https://day.kyiv.ua/article/ukrayintsi-chytayte/tayemnyu-ahent-mykola-hohol> (дата звернення: 30.09.2023).
6. Кралюк П. Іван Котляревський: між імперією та Україною. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2021. 248 с.
7. Кралюк П. Таємний агент Микола Гоголь. Харків : Фоліо, 2021. 188 с.
8. Остапенко С. Жанр портрета в літературній критиці О. Мандельштама. Автореф. дис... канд. філол. наук. Одеса, 2015. 20 с.

Shevchenko T. M. PORTRAIT ESSAY “IVAN KOTLIAREVSKYI: BETWEEN THE EMPIRE AND UKRAINE” AND A PORTRAIT ESSAY “SECRET AGENT MYKOLA HOHOL” BY PETRO KRALIUK: DISCOURSE THROUGH THE PRISM OF DIALOGICITY

The article analyses the portrait essay “The Secret Agent Mykola Hohol” and the portrait essay “Ivan Kotliarevskiy: Between the Empire and Ukrain” by Petro Kraliuk at the level of character/character and at the level of character/author. A separate participant in this “dialogue” is the writer, historian and philosopher, fiction writer and essayist himself, who creates his own portraits of two prominent Ukrainian literary figures, trying to understand the specifics of their consciousness in the difficult conditions of life in imperial Ukraine in the early to mid-nineteenth century. Attention is drawn to the fact that these works are part of the megatext of Petro Kraliuk, whose work is devoted to certain figures of Ukrainian history, reinterpreted in

a fictional, essayistic, pictorial, popular science way. It is argued that the texts included in the title of the article are a kind of dialogue between two Ukrainians, Ivan Kotliarevskyi and Mykola Hohol, creative personalities who found themselves in a situation of difficult choice due to political restrictions, and the factors of their self-identification were based on their own capabilities, aspirations, values and life circumstances. At the same time, the author of the essay and the narrative in a peculiar way enters into a dialogue with both of them, offering his vision of the circumstances of their choices, reinterpreting or rethinking the known facts of the past that he has. This suggests that dialogicity as an artistic practice of Petro Kraliuk, a writer and historian, essayist and documentary filmmaker, becomes an instrument of textual organisation in the above works. The author has paid much attention to the contemporary interpretation of famous figures of the past in the light of postmodern processes, offering his own version of their place and role in history and the literary process, entering into a kind of creative dialogue with them and involving the modern reader in this dialogue.

Key words: *dialogue, Petro Kraliuk, Mykola Hohol, Ivan Kotliarevskyi, essay, short story, postmodernism, genre, megatext, self-identification.*